

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПЕРЕКЛАДУ ЮРИДИЧНИХ ДОКУМЕНТІВ

Снігур А. В.

*здобувач вищої освіти освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр»
факультет іноземних мов
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка*

Науковий керівник:

Загородня Л. З.

*кандидат філологічних наук,
доцент кафедри теорії і практики перекладу
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка*

У сучасному глобалізованому світі переклад юридичних документів набуває особливої актуальності. Міжнародні правові відносини, транскордонні угоди, імміграційні процеси та інші аспекти взаємодії між державами вимагають точного та адекватного перекладу юридичних текстів.

Метою дослідження є аналіз теоретичних аспектів перекладу юридичних документів, виявлення основних викликів та розгляд підходів до вирішення проблем, що виникають у процесі перекладу юридичних текстів.

Фрідріх Шляєрмахер у своїй лекції «Про різні методи перекладу» запропонував два перекладацькі підходи: «доместикацію» та «форенізацію». Перший передбачає адаптацію тексту до культури цільової мови, другий – збереження особливостей оригіналу. Лоуренс Венуті розвинув ці ідеї, підкреслюючи важливість вибору між цими підходами залежно від контексту [1].

Основні виклики в юридичному перекладі такі: 1) термінологічна еквівалентність – багато юридичних термінів не мають точних відповідників в інших мовах. Наприклад, терміни *trust*, *equity*, *tort* мають специфічні значення в англо-американському праві, які складно передати іншими мовами; 2) стиль та формальність – юридичні тексти мають специфічний стиль, який потрібно зберегти при перекладі. Це включає використання формальних конструкцій, пасивного стану та специфічної термінології [2].

Одним із важливих аспектів перекладу юридичних документів є дотримання концептуальної точності та семантичної стабільності понять у правовому дискурсі. На відміну від художнього чи публіцистичного стилю, де допускається варіативність мовних засобів, юридичний переклад потребує високого ступеня уніфікованості термінів. Недостатня семантична відповідність може призвести до юридичних непорозумінь або навіть до невизнання документів у юрисдикціях, де вони мають правову силу. Згідно з дослідженнями Г. Матісса, важливою характеристикою юридичного дискурсу є його інституціоналізованість, тобто

VII МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

наявність усталених терміносистем, які повинні бути відтворені з максимальною точністю [2].

Особливу складність становлять також правові документи, що включають латинські терміни чи архаїчні конструкції, які часто залишаються без перекладу або передаються транскрипцією. Наприклад, терміни на кшталт *amicus curiae*, *mens rea*, *prima facie* є невід'ємною частиною англomовного правового простору та не мають повноцінних аналогів у більшості європейських мов.

Окрему увагу слід також приділити питанню еквівалентності юридичних концептів, які є унікальними для певної правової системи. Так, в англо-американському загальному праві (*common law*) існує концепція судового прецеденту як джерела права, тоді як у континентальному праві переважає принцип нормативної кодифікації. Це вимагає від перекладача не лише лінгвістичних зусиль, а й здатності до інтерпретації правових феноменів, іноді навіть адаптації тексту шляхом додаткових пояснень чи коментарів. У цьому контексті важливу роль відіграє також переклад судових рішень, у яких правова аргументація має не лише описовий, а й інтерпретативний характер.

Висновки. Юридичний переклад є складною та відповідальною діяльністю, що вимагає високого рівня професійної підготовки, глибоких знань у галузі права та культури обох мов. Теоретичні підходи до перекладу, такі як доместикація та форенізація, допомагають перекладачам приймати обґрунтовані рішення щодо адаптації тексту.

ЛІТЕРАТУРА

1. Polizzotti, M. What Does a Translator Do? The New Yorker. URL: <https://www.newyorker.com/culture/the-weekend-essay/what-does-a-translator-do> (Дата звернення: 21.04.2025 р.)
2. Global Languages. The key challenges of legal translation. URL: <https://globallanguagesus.com/the-key-challenges-of-legal-translation/> (Дата звернення: 21.04.2025 р.)

FROM HUMAN TO HYBRID: THE INTEGRATION OF AI IN MODERN TRANSLATION WORKFLOWS

Liudmyla Sobchuk

PhD in Philology,

Associate Professor

Department of Romance and Germanic Philology

Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University

Nataliia Koshil

PhD in Philology,

Associate Professor